

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีระบบเศรษฐกิจที่มีการพึ่งพาธนาคารพาณิชย์เป็นหลัก (Bank based economy) มาเป็นระยะเวลายาวนาน โดยภาคธุรกิจและประชาชนบางกลุ่มได้รับการสนับสนุนแหล่งเงินทุนจากธนาคารพาณิชย์ ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวกลางทางการเงิน (Financial intermediaries) ในการให้สินเชื่อ เพื่อตอบสนองความต้องการเงินทุนสำหรับการดำเนินธุรกิจ ซึ่งจากรายงานของสำนักงานเศรษฐกิจการคลังพบว่ากลุ่มลูกค้าเป้าหมายของธนาคารพาณิชย์ คือกลุ่มลูกค้าที่มีรายได้มากกว่า 15,000 บาท แต่ยังมีคนอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มีรายได้ต่ำ ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ ไม่สามารถที่จะเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากธนาคารพาณิชย์ได้

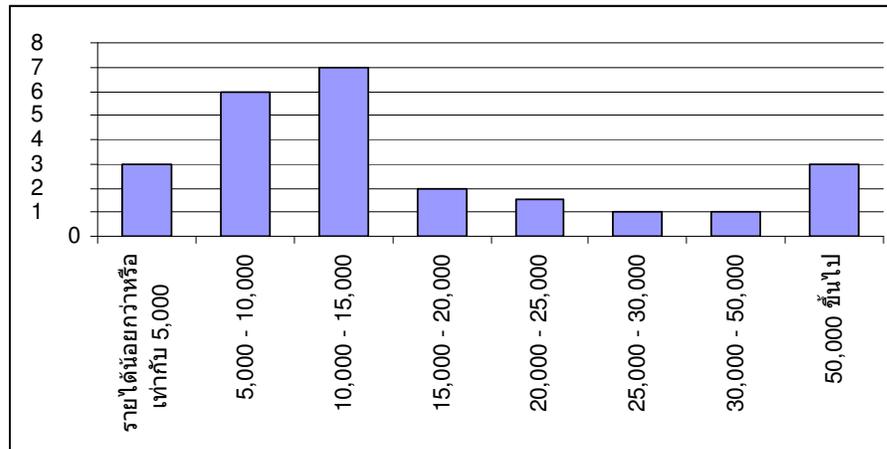
จากข้อจำกัดที่ธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถให้บริการแก่บุคคลที่มีรายได้ต่ำได้ จึงเป็นช่องทางให้ผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์เข้ามาดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน และจากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง พบว่า ปริมาณสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับของบริษัทผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นธันวาคม 2549 มียอดคงค้างทั้งสิ้น ประมาณ 2.45 หมื่นล้านบาท (ดังภาพที่ 1.1) เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2548 ร้อยละ 118

¹ หน่วยงานที่กำกับดูแลบริษัทผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคล คือกระทรวงการคลัง โดยได้มอบอำนาจ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทย กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในควบคุมการประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคล

ภาพที่ 1.1

สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับของบริษัทผู้ประกอบการสินเชื่อส่วนบุคคล
ที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ จำแนกตามรายได้ ณ สิ้นธันวาคม 2549

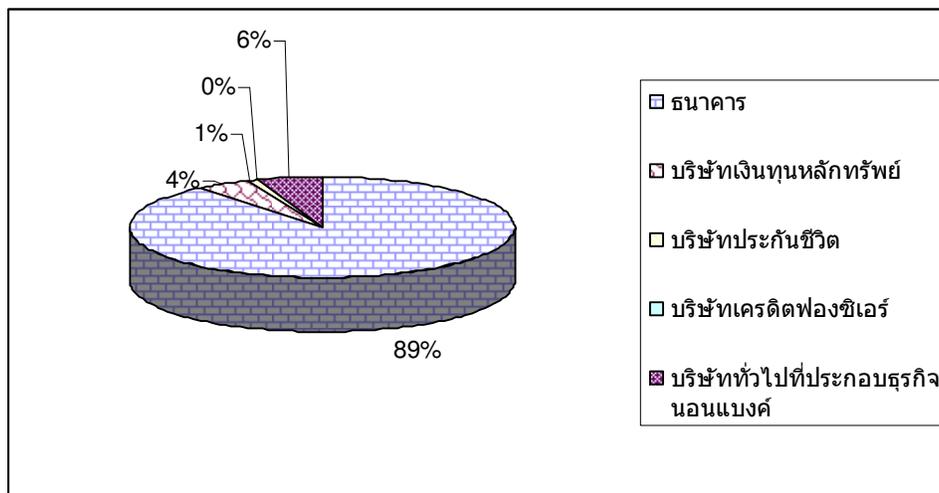
หน่วย : พันล้านบาท



ที่มา : รายงานเศรษฐกิจและการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย ปี 2549

ภาพที่ 1.2

แสดงขนาดสินเชื่อของสถาบันการเงินทั้งระบบ (ปี 2548)



ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

จากรายงานของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง พบว่าภาพรวมของการปล่อยสินเชื่อในประเทศไทย มีปริมาณ 6,995,222 ล้านบาท แบ่งเป็นภาคธนาคารร้อยละ 89 มีมูลค่าเท่ากับ 6,241,678 ล้านบาท บริษัททั่วไปที่ประกอบธุรกิจเงินอนแบ่งร้อยละ 6 มีมูลค่าเท่ากับ 397,041 ล้านบาท ส่วนบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ บริษัทประกันชีวิต และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ มีส่วนแบ่งรวมร้อยละ 5 มีมูลค่าเท่ากับ 356,503 ล้านบาท ดังแสดงรายละเอียดตามภาพที่ 1.2

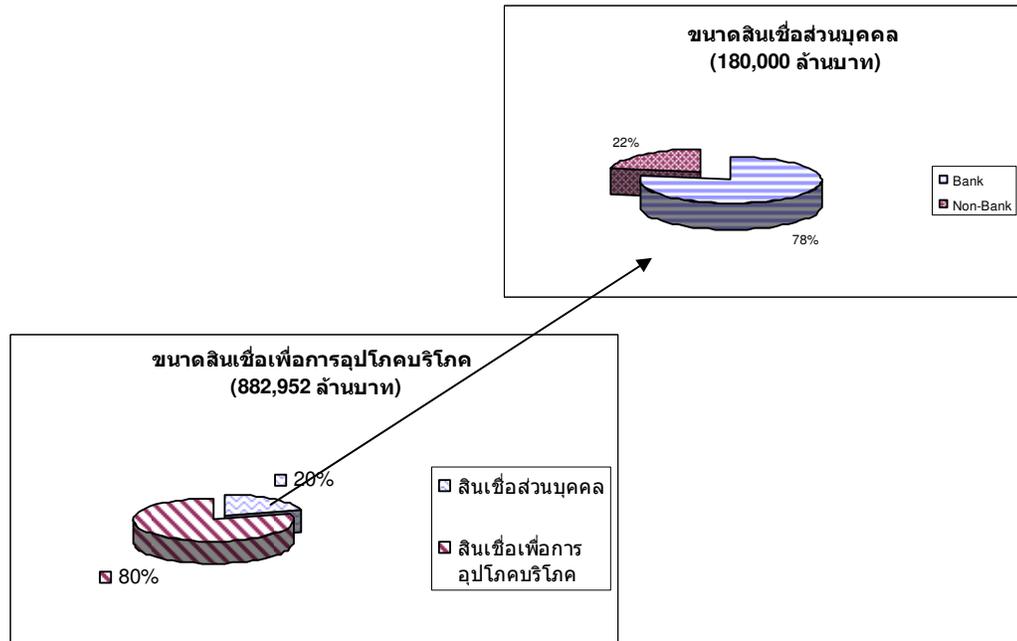
และเมื่อพิจารณาในส่วนของสินเชื่อส่วนบุคคล จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (ภาพที่ 1.3) พบว่าสินเชื่อส่วนบุคคลมีสัดส่วนร้อยละ 20 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค และเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของสินเชื่อส่วนบุคคลของสถาบันการเงินที่มีใบอนุญาตพาณิชย์ พบว่ามีสัดส่วนสินเชื่อส่วนบุคคลร้อยละ 22 ของปริมาณสินเชื่อส่วนบุคคลทั้งระบบ ส่วนธนาคารพาณิชย์มีสัดส่วนสินเชื่อส่วนบุคคลร้อยละ 78 ของปริมาณสินเชื่อส่วนบุคคลทั้งระบบ ซึ่งสินเชื่อส่วนบุคคลของผู้ประกอบการที่มีใบอนุญาตพาณิชย์มีมูลค่าถึง 40,000 ล้านบาท

และหากพิจารณาในส่วนบริษัทผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน² ของ บริษัท อีซีบายจำกัด (มหาชน) บริษัท อีออน ธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน) และบริษัท จีอีแคปปิตอล (ประเทศไทย) จำกัด พบว่าทั้งสามบริษัทมีส่วนแบ่งทางการตลาดเท่ากับร้อยละ 80 ดังภาพที่ 1.4

² เนื่องจากรายงานงบการเงินของบริษัทแคปปิตอล โอเค จำกัด ไม่ได้แบ่งแยกประเภทของสินทรัพย์ว่าเป็นลูกหนี้จากสินเชื่อส่วนบุคคล ดังนั้นจึงไม่สามารถนำมาคำนวณส่วนแบ่งทางการตลาดได้

ภาพที่ 1.3

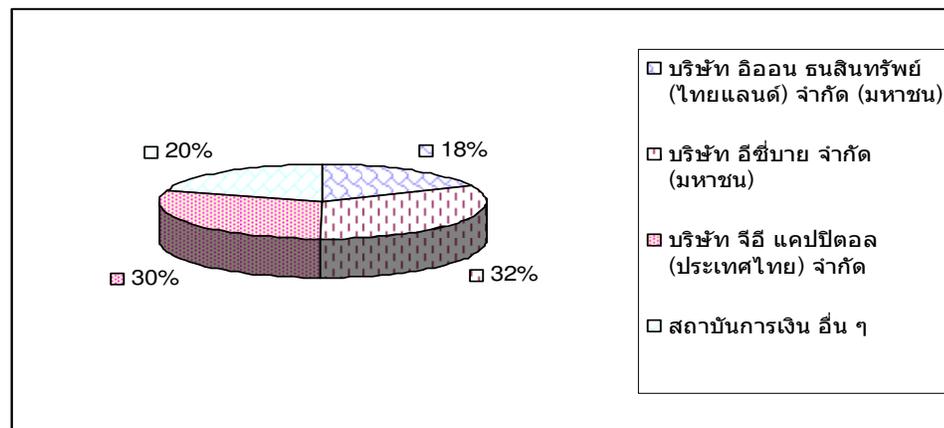
แสดงขนาดของธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคล (ปี 2548)



ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

ภาพที่ 1.4

ส่วนแบ่งทางการตลาดของผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคล ปี 2549



ที่มา : ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทยและรายงานงบการเงินของบริษัทประจำปี 2549

จากรายงานสำนักงานเศรษฐกิจการคลังพบว่าจำนวนผู้ประกอบการสินเชื่อส่วนบุคคล ณ วันที่ 11 เมษายน 2549 มีทั้งสิ้น 28 บริษัท (รายละเอียดเพิ่มเติมดูในภาคผนวก) เมื่อพิจารณาแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของจำนวนบริษัทผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคล พบว่ามีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากจำนวน 23 บริษัท ในปี 2545 เพิ่มขึ้นเป็น 28 บริษัท ในปี 2549 ดังแสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1

จำนวนบริษัทผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลจำแนกเป็นรายปี

	ปี 2545	ปี 2546	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549
จำนวนบริษัท	23	24	25	26	28

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลังและรายงานการจดทะเบียนบริษัท กระทรวงพาณิชย์

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาโดยละเอียดจะพบว่าผู้ประกอบการสินเชื่อส่วนบุคคลรายใหญ่มีจำนวนทั้งสิ้น 4 ราย (Big 4) ประกอบด้วย บริษัท อีซีบายจำกัด (มหาชน) บริษัท อีออนธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน) บริษัท จีอีแคปปิตอล (ประเทศไทย) จำกัด และ บริษัท แคปปิตอล โอเค จำกัด โดยกลุ่มผู้ประกอบการรายใหญ่แต่ละรายมียอดสินเชื่อคงค้างมากกว่า 10,000 ล้านบาท ในขณะที่กลุ่มผู้ประกอบการรายย่อย 24 ราย แต่ละรายมียอดสินเชื่อคงค้างต่ำกว่า 10,000 ล้านบาท (แนวโน้มของธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลของ Non-Bank” ชาติชัย สุวรรณภรณ์, 2549)

หากพิจารณาเฉพาะการขยายตัวของสินเชื่อโดยผู้ให้บริการรายใหญ่ 4 ราย พบว่ามีการให้สินเชื่อใหม่เฉลี่ยเดือนละประมาณ 3.9 แสนบัญชีหรือคิดเป็นมูลค่าประมาณเดือนละ 5.65 พันล้านบาท โดยมีปริมาณสินเชื่อเฉลี่ยที่ลูกค้าแต่ละรายได้รับอยู่ที่ประมาณ 11,600 บาทต่อราย ในทางตรงกันข้าม เมื่อพิจารณาจากกลุ่มผู้ประกอบการรายย่อยที่เหลืออีก 24 ราย พบว่ามีการให้สินเชื่อใหม่เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 0.98 แสนบัญชีหรือคิดเป็นมูลค่าประมาณเดือนละ 1.97 พันล้านบาท ซึ่งเทียบเคียงได้กับปริมาณสินเชื่อเฉลี่ยที่ปล่อยไปเท่ากับ 14,500 บาทต่อราย โดยการขยายตัวของผู้ประกอบการทั้งรายใหญ่และรายย่อยมีอัตราที่ใกล้เคียงกัน (แนวโน้มของธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลของ Non-Bank” ชาติชัย สุวรรณภรณ์ , 2549)

จากรายงานของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง พบว่าการขยายตัวของธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับของกระทรวงการคลังของผู้ให้บริการที่ไม่ใช่ธนาคาร (Non-Bank) นั้น ยังมี การขยายตัวได้ดีเมื่อเทียบกับสินเชื่อบุคคลประเภทอื่น ของผู้ให้บริการกลุ่มอื่น ๆ เช่น สินเชื่อที่อยู่

อาศัย สินเชื่อเช่าซื้อ เป็นต้น เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันที่ทำให้ประชาชนมีความจำเป็นต้องพึ่งพาสินเชื่อประเภทนี้มากขึ้น นอกจากนี้การที่ผู้ให้บริการกลุ่มนี้มีการขยายสาขาเพื่อให้บริการได้อย่างทั่วถึงและมีรูปแบบที่สะดวกรวดเร็วมากขึ้นนั้นเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความได้เปรียบและเกิดการขยายตัวเพิ่มขึ้นของสินเชื่อส่วนบุคคลมากกว่าสินเชื่อประเภทอื่น

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้เขียนจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ กลยุทธ์การแข่งขันสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันของผู้ประกอบการสินเชื่อบุคคลที่มีโชธนาคารพาณิชย์ ว่ามีผลอย่างไรต่อการขยายตัวของธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคล โดยเฉพาะผู้ประกอบการรายใหญ่ ซึ่งประกอบด้วย³ บริษัทอิตอน ธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) จำกัด มหาชน บริษัทซีบีวาย จำกัด (มหาชน) และ บริษัทจีอี แคปปิตอล (ประเทศไทย) จำกัด โดยมีวัตถุประสงค์ในหัวข้อที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษากลยุทธ์ของสถาบันการเงินที่มีโชธนาคารพาณิชย์ ซึ่งประกอบธุรกิจด้านสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1.2.1. เพื่อศึกษาถึงโครงสร้างตลาดสินเชื่อส่วนบุคคล
- 1.2.2. เพื่อศึกษาบทบาทของภาครัฐที่มีต่อธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันของผู้ประกอบการที่มีโชธนาคารพาณิชย์
- 1.2.3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการแข่งขันทางด้านราคาและไม่ใช้ราคาของทั้ง 3 บริษัท
- 1.2.4. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานของทั้ง 3 บริษัท โดยใช้ Financial Ratio เพื่อวิเคราะห์ Profitability Ratio, Productivity Ratio และ Efficiency Ratio

³ แม้บริษัท แคปปิตอล โอเค จำกัด จะเป็นหนึ่งใน 4 ของผู้ให้บริการสินเชื่อรายใหญ่ แต่เนื่องจากในปัจจุบัน เกิดปัญหาในการประกอบธุรกิจ ทำให้แนวทางในการดำเนินงานของบริษัทไม่ชัดเจนว่าจะเป็นอย่างใด ดังนั้นงานวิจัยฉบับนี้จึงไม่ได้ศึกษากลยุทธ์ของ บริษัท แคปปิตอล โอเค จำกัด

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

งานวิจัยเฉพาะเรื่องฉบับนี้เน้นศึกษาเฉพาะผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์ ที่ประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน โดยเน้นการศึกษาบริษัท 3 แห่ง อันประกอบด้วย บริษัทอออน ธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) จำกัด มหาชน บริษัทอชีบาย จำกัด (มหาชน) และ บริษัทจีอี แคปปิตอล (ประเทศไทย) จำกัด

สำหรับช่วงเวลาการศึกษา จะเริ่มศึกษา ตั้งแต่ปี 2545 ถึงปี 2550 เนื่องจาก ระยะเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่บริษัทผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันทั้ง 3 บริษัท มีการขยายตัวและมีการแข่งขันกันสูง

1.4 วิธีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยเฉพาะเรื่องฉบับนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยนำข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ มาวิเคราะห์เชิงสถิติ ร้อยละ อัตราส่วน เพื่อใช้เป็นเหตุผลประกอบการบรรยาย

1.5 ข้อมูลและแหล่งของข้อมูล

งานวิจัยเฉพาะเรื่องฉบับนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 ส่วน อันประกอบด้วย

1.5.1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

- 1) ปริมาณสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน คงค้างของสถาบันการเงินทั้งระบบมูลค่าสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน โดยการรวบรวมจากข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ เช่นธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง และข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 2) ข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยรวบรวมจากวิทยานิพนธ์ วารสาร และหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ

1.5.2. ข้อมูลปฐมภูมิ

กลยุทธ์ในการให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันของสถาบันการเงินที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์ ซึ่งจะทำการศึกษาในส่วนของบริษัทที่เป็นผู้นำในตลาดสินเชื่อ

สินเชื่อส่วนบุคคล อันประกอบด้วย บริษัทอออน ธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) จำกัด มหาชน บริษัทที่
 ชีบาย จำกัด (มหาชน) และ บริษัทจีอี แคปปิตอล (ประเทศไทย) จำกัด โดยการสัมภาษณ์
 เจ้าหน้าที่สินเชื่อและประสบการณ์ทำงานของผู้เขียนที่เคยทำงานในบริษัทเหล่านี้

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทราบถึงกลยุทธ์การแข่งขันในการให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำ
 ประกันของสถาบันการที่มีโชธนาคารพาณิชย์ อันประกอบด้วย บริษัทอออน ธนสินทรัพย์ (ไทย
 แลนด์) จำกัด (มหาชน) บริษัทที่ชีบาย จำกัด (มหาชน) และ บริษัทจีอี แคปปิตอล (ประเทศไทย)
 จำกัด

1.6.2 ทราบถึงบทบาทของภาครัฐที่มีต่อการให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลของสถาบัน
 การเงินที่มีโชธนาคารพาณิชย์

1.6.3 ทราบถึงผลการดำเนินงานโดยเปรียบเทียบของผู้ประกอบการสินเชื่อส่วนบุคคล
 ที่มีโชธนาคารพาณิชย์ อันประกอบด้วย บริษัทอออน ธนสินทรัพย์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)
 บริษัทที่ชีบาย จำกัด (มหาชน) และ บริษัทจีอี แคปปิตอล (ประเทศไทย) จำกัด

1.6.4 เผยแพร่ความรู้ให้แก่ผู้ใช้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลและผู้ที่มีสนใจในธุรกิจสินเชื่อ
 ส่วนบุคคล ได้ทราบถึงข้อมูลของกลุ่มผู้ประกอบการสินเชื่อส่วนบุคคลที่มีโชธนาคารพาณิชย์

1.7 เค้าโครงงานวิจัยเฉพาะเรื่อง

งานวิจัยฉบับนี้แบ่งการศึกษาออกเป็น 5 บท อันประกอบด้วย

บทที่ 1 บทนำ จะอธิบายถึงที่มาและความสำคัญของปัญหาของเรื่องที่ทำการศึกษา
 ขอบเขตของการศึกษา ซึ่งอยู่ในช่วงปี 2545 ถึง ปี 2550 วิธีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธี
 การศึกษาในเชิงพรรณนาโดยอาศัยข้อมูลทุติยภูมิ และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย
 ฉบับนี้

บทที่ 2 อธิบายถึงแนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการศึกษา รวมทั้งงานวิจัยในอดีต เพื่อใช้
 เป็นข้อมูลและแนวทางประกอบการทำงานวิจัยฉบับนี้

บทที่ 3 อธิบายภาพรวมของตลาดสินเชื่อ ด้วยการอธิบายนิยามของสินเชื่อส่วนบุคคล
 หน่วยงานและกฎเกณฑ์ที่ใช้ในการควบคุมดูแล ธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคล บทบาทของธนาคาร
 พาณิชย์ต่อธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคล รวมทั้งวิเคราะห์ถึงผู้เล่นในตลาดสินเชื่อส่วนบุคคล และผลของ

การควบคุมของภาครัฐและการเข้ามาของธนาคารพาณิชย์ต่อบริษัทผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์

บทที่ 4 อธิบายถึงลักษณะโครงสร้างตลาดของธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน ส่วนแบ่งการตลาดของสินเชื่อส่วนบุคคล หลักเกณฑ์ในการตัดสินใจปล่อยสินเชื่อ พฤติกรรมการแข่งขันของบริษัทผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคล รวมถึงการอธิบายถึงผลการดำเนินงานของธุรกิจ ของทั้ง 3 บริษัท รวมทั้งวิเคราะห์ Financial Ratio ตามลำดับ

บทที่ 5 จะทำการสรุปถึงโครงสร้างและรูปแบบการให้บริการ พฤติกรรมของบริษัทผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลที่ในการแข่งขัน รวมทั้งข้อเสนอนะและข้อจำกัดของงานวิจัยฉบับนี้